

Wola
na
dumie

Poleka
Oleśki
to do
rodziny

pozostało nam tylko miejsce przywiązania do miejsca
jeszcze dzierzmy ruiny świątyń widma ogrodów i domów
jeśli stracimy ruiny nie pozostanie nic

Zbigniew Herbert, Raport z oblężonego miasta

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Prezes Instytutu Pamięci Narodowej
ma zaszczyt zaprosić na wystawę

Rzeczpospolita utracona

przygotowaną przez
Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Warszawie

Duchowość
Duchowość
Duchowość

Prezentowana wystawa jest podróżą po Rzeczypospolitej, której już nie ma. Zniknęła bezpowrotnie, nie w wyniku normalnego rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych procesów społecznych, ale na skutek kataklizmu, jaki stał się jej udziałem po 1939 r. To podróż po sferze duchowej „okaleczonego narodu” — strat spowodowanych okrucieństwami wojny w skali dotychczas nieznannej, demoralizacji i zdziczenia wojną. To dojmujące doświadczenie niesprawiedliwości po II wojnie światowej, deprecjacji wartości, wielu pojęć stanowiących o jakości moralnej życia publicznego i społecznego. To podróż po nowym kanonie tradycji i kultury, negującym — oczywisty do niedawna — dorobek pokoleń. To świat obco brzmiących znaczeń, „wielu prawd”, na nowo pisanej historii. To także odkrywanie świadectw prawdziwych — pozwalających zachować nadzieję na zwyczajną uczciwość, szacunek, tolerancję, humanizm.

Spółeczeństwo
Spółeczeństwo
Spółeczeństwo

To podróż śladami nieistniejącego już społeczeństwa polskiego, bogatego wielokulturowością i wiekową tradycją. To historia zagłady dokonanej przez dwa totalitaryzmy: niemiecki i sowiecki. Zagłady realizowanej metodycznie wobec kolejnych społeczności (Żydów, Polaków, Romów, Białorusinów, Ukraińców), grup społecznych (inteligencji, wojskowych), nowych kategorii wrogów kreowanych przez nazizm i komunizm, wobec dzieci. To historia wypędzeń — utraty przez miliony obywateli Rzeczypospolitej swojego miejsca na ziemi, zerwania podstawowych więzi społecznych, dających pole do erozji tradycji, patriotyzmu, szacunku.

Dziedzictwo
Dziedzictwo
Dziedzictwo

To wreszcie podróż śladami polskiej kultury materialnej skazanej przez obydwu okupantów na zniszczenie. Podróż po nieistniejących już muzeach i bibliotekach, po utraconych Kresach z ich wielowiekowym bogactwem świątyń (kościółów, synagog, cerkwi, kenes, molenn, meczetów), zamków, pałaców, cmentarzy — ostatnich świadków nieistniejących już społeczności. To podróż po świecie ziemiańskich dworów z ich kulturotwórczą tradycją — wystawionych na „łup rewolucji”. To pytanie o konsekwencje wszystkich wspomnianych strat dla nas. To podróż w głąb nas samych.